

Politik for langtidsbevaring af materiale indsamlet til Netarkivet ved Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket 2014

Introduktion

Dette dokument udgør en bevaringspolitik for materiale indsamlet til Netarkivet ved Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket.

Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket har hver især egne digitale samlinger, som er dækket af de respektive politikker og strategier for bevaring af digitalt samlingsmateriale på de to institutioner. De deler imidlertid ansvaret for det materiale, der er indsamlet til Netarkivet, en fælles samling af internetmateriale som er indsamlet i henhold til *Lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale, LOV nr. 1439 af 22/12/2004* (Pligtafleveringsloven) kapitel 3. Netarkivet blev etableret i 2005 på baggrund af Pligtafleveringsloven fra 2004 og drives som et virtuelt center. Netarkivet er således ikke en juridisk enhed, men er baseret på et fast og tæt samarbejde mellem de to institutioner.

Dokumentet indledes med en formålsbeskrivelse af bevaringspolitikken og de aktiviteter, den omfatter. Herefter gennemgås baggrunden for udarbejdelsen af denne politik, herunder arkivets indhold. Dernæst fremlægges en række politiske implementeringsprincipper. Notatet afsluttes med en begrænset litteraturliste og et appendiks, der beskriver en række af de konkrete biblioteksfaglige og tekniske udfordringer, der ligger til grund for udarbejdelsen af denne politik.

Dette dokument opdateres og godkendes af direktionerne på Det Kongelige Bibliotek (KB) og Statsbiblioteket (SB) hvert tredje år.

Revisionsansvaret påhviler den instans på hver af de to institutioner, der er informationsaktivansvarlig for Netarkivet.

Dokumentet er offentligt og publiceres på Netarkivets hjemmeside (www.netarkivet.dk) i en dansk og en engelsk version med det formål, at det kan indgå i den almindelige internationale evaluering af politikker på dette særlige område.

Formål og afgrænsning

Bevaringspolitikken udgør den overordnede ramme omkring Det Kongelige Biblioteks og Statsbibliotekets arbejde med at bevare det indsamlede materiale for eftertiden.

- *Indsamling* af materiale til Netarkivet behandles ikke i dette dokument. Her henvises til Netarkivets *Politik for indsamling og kassation af materiale til Netarkivet* [under udarbejdelse]
- *Adgang* til materiale i Netarkivet behandles ikke tilbunds gående i dette dokument. Her henvises til Netarkivets *Politik for adgang til materiale i Netarkivet* [under udarbejdelse]

Dette dokument tilhører en gruppe af dokumenter, der udover de ovennævnte tillige omfatter

- *Strategi for langtidsbevaring af materiale i Netarkivet*, hvori nærværende bevaringspolitik konkretiseres til implementerbare strategiske elementer.

Baggrund

Set i forhold til bevaringsinstitutionernes traditionelle arbejdsområder, udgør langtidsbevaringen af digitalt materiale i almindelighed og internetmateriale i særdeleshed et nyt område. Materialets karakter bevirker, at det er nødvendigt at iværksætte en aktiv bevaringsindsats allerede på dette tidlige tidspunkt.

For at kunne opfylde målet om sikker langtidsbevaring af internetmateriale, er det nødvendigt at en række politiske hensyn imødekommes. De politiske punkter behandles i dette dokument.

Som et appendiks præsenteres i kort form en oversigt over de grundlæggende udfordringer ved opgaven; udfordringer som denne politik forsøger at imødekomme på behørig vis. Fremstillingen af udfordringerne udgør således en kort programmatisk redegørelse for nødvendigheden af en aktiv bevaringsindsats og et aktuelt udgangspunkt for den løbende opdaterede bevaringspolitik.

Netarkivets indhold

Det materiale og de samlinger, der er omfattet af denne politik er:

- Materiale indhøstet som en del af Netarkivets tre-strengede indsamlingsstrategi:
  - Selektiv indsamling af udvalgte sites
  - Begivenhedshøstning
  - Tværsnitshøstning af alle websites på .dk-domænet samt fra domæner og URL'er uden for .dk-domænet, der retter sig mod et dansk publikum
- Materiale indsamlet fra indholdsportaler, hvor materialet stilles til rådighed via andre grænseflader end webgrænseflader, som f.eks. ftp
- Materiale tilgået Netarkivet som større, afsluttede samlinger af webdokumenter, indsamlet ved automatiserede processer gennem andres initiativer
- Dokumentationsmateriale der knytter sig til indsamlingen, f.eks. lister over URL'er som har været forsøgt indsamlet og logs over disse indsamlingsforløb.

Principper for implementering

Ansvar og roller

Netarkivet drives i et samspil mellem IT-teknisk drift, IT-udvikling og biblioteksfagligt samlingspersonale. Både Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek bidrager til hver af disse tre roller.

Videndeling og kompetenceudvikling

Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket sikrer, at Netarkivets personale til stadighed har tilstrækkelig opdateret, faglig viden til, at bevaringspolitikken kan vedligeholdes og gennemføres forsvarligt, hvad end den gennemføres internt eller ved outsourcing.

Det tilstræbes, at denne kompetenceudvikling og -fastholdelse sker gennem intern uddannelse af personale, deltagelse i nationale og internationale konferencer, samarbejder og partnerskaber samt gennem udførelse af relevante forskningsprojekter.

Trustworthy Digital Repository

Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek ønsker, at Netarkivet opnår status som Trustworthy Digital Repository (Troværdigt Digitalt Arkiv)¹ og dermed lever op til internationalt anerkendte standarder. Hermed sikres, at den digitale bevaring sker med integritet og autenticitet, og med de korrekte og nødvendige metadata, at biblioteket følger relevant lovgivning og eventuelle kontrakter, og at Netarkivet løbende opdaterer sin politik og strategi for digital bevaring.

Denne status som Trustworthy Digital Repository skal undergå regelmæssig revision, og revisionsprocessen skal i videst muligt omfang understøttes af internationalt anerkendte værktøjer.

Anvendelsen af standarder og åben Software

En væsentlig forudsætning for at kunne opnå status som Trustworthy Digital Repository er anvendelsen og implementeringen af internationale standarder på området.

Netarkivet anvender i videst muligt omfang internationale standarder i løsningen og evalueringen af bevaringsrelaterede opgaver.

For at sikre åbenhed og gensidig erfaringsudveksling, tilstræber Netarkivet i videst muligt omfang at anvende åben, ikke-proprietær software (open source).

Dataformater

Netarkivets indhold afspejler de på ethvert indsamlingstidspunkt eksisterende data på internettet. Denne situation medfører, at alle former for datatyper, formater og versioner indsamles.

Lovgivning

Bevaringsaktiviteterne for materiale i Netarkivet følger den lovgivning og de retningslinjer, som bibliotekerne til enhver tid er underlagt. Bibliotekerne forholder sig hver især løbende til relevant lovgivning og retningslinjer på området og samarbejder om en koordineret og fælles forvaltning af disse i relation til Netarkivet.

Omkostninger

Bevaringsaktiviteterne for materiale i Netarkivet er underlagt de for ethvert tidspunkt gældende økonomiske rammer og budgetter.

Risikostyring

Bevaringsaktiviteterne for materiale i Netarkivet baseres på principper vedrørende risikostyring med særligt fokus på IT-sikkerhed.

---

¹ <http://digitalbevaring.dk/ord/trustworthy-digital-repository/>

- Netarkivet skal hvert tredje år udføre og/eller opdatere sin risikoanalyse for digital bevaring i henhold til gældende lovgivning og internationale standarder.

Bitbevaring

Bevaringsaktiviteterne for materiale i Netarkivet baserer sig i udgangspunktet på *bitbevaring*, en grundlæggende teknik til sikring af bevaringen af digitalt materiale².

- Netarkivet gennemfører bitbevaring af hele samlingen og dens dokumentationsmateriale.
- Netarkivet tilstræber, at kopier af data opbevares i uafhængige miljøer (geografisk, teknisk og organisatorisk), under hensyntagen til økonomiske muligheder.

Funktionel bevaring

Bevaringsaktiviteterne for materiale i Netarkivet tjener bl.a. til at sikre en vedvarende tilgængelighed af materialet. Til dette formål agter Netarkivet at bevare de digitale samlingers funktionelle egenskaber, dvs. så vidt muligt at bevare materialets originale udtryk, således som det så ud for brugeren på indsamlingstidspunktet..

- Netarkivet agter at anvende de på ethvert tidspunkt mest formålstjenlige metoder til sikring af den funktionelle bevaring.

Metadata

Netarkivet indsamler og bevarer metadata om de digitale samlinger.

- Metadata lagres så vidt muligt sammen med data, således at metadata og data er nært sammenknyttede.

Netarkivet dokumenterer alle processer.

Kvalitetskontrol

Netarkivet sikrer løbende kvaliteten af det indsamlede materiale.

- Ved selektiv indhøstning af materiale udføres der relevant og aktiv manuel kvalitetskontrol af samlingen.
- Ved tværsnitsarkivering udføres manuel kvalitetskontrol i form af stikprøver, indtil automatiserede processer foreligger.

Samarbejde med andre institutioner

Netarkivet arbejder for, at den nationale indsats for bevaring af digitalt kulturarvsmateriale koordineres hensigtsmæssigt mellem de danske statslige bevaringsinstitutioner. Koordineringen sker på følgende områder:

- Arbejds- og ansvarsdeling, primært mht. ansvar for valg af strategier for dataformater

---

² <http://digitalbevaring.dk/bitbevaring/>

- Driftsfællesskaber.

Internationalt samarbejde: Netarkivet skal gennem strategiske samarbejdsprojekter sikre sig en central placering i internationale netværk, der arbejder med digital bevaring, således at institutionen juridisk, politisk, videnskabeligt, metodemæssigt og værktøjsmæssigt er på niveau med sammenlignelige nationalbiblioteker i Europa.

Litteratur

Beagrie, Neil et al (2008): *Digital Preservation Policies Study*, 30 October 2008,

<http://www.jisc.ac.uk/publications/publications/jiscpolicyfinalreport.aspx>

Consultative Committee for Space Data Systems (CCSDS) (2012), *Reference Model for an Open Archival Information System (OAIS), Magenta Book, Recommended Practice, CCSDS 650.0-M-2, 2012 (ISO14721:2003)*, <http://public.ccsds.org/publications/archive/650x0m2.pdf>

Det Kongelige Bibliotek (2012): *Politik for langtidsbevaring af digitalt materiale på Det Kongelige Bibliotek*

http://www.kb.dk/export/sites/kb_dk/da/kb/downloadfiler/BevaringPolitikDigitaltMateriale_21092012.pdf

Digitalbevaring.dk (2012): *Hvordan laver man en bevaringspolitik og -strategi?*

<http://digitalbevaring.dk/bevaringspolitik-strategi/>

Statsbiblioteket (2012): *Statsbibliotekets Politik for digital bevaring*

http://www.statsbiblioteket.dk/om-statsbiblioteket/filer/politik_digital_bevaring